

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus »Fejérmegyei Napló a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter. Nándor grófhhoz, 1895. márczius 6-án.

Előfizetési árak:
Egészévre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Feladv. szerkesztő:
BILKEI FERENCZ.

Megjelenik minden kedden, csütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: **Szent-István-tér 1.**
Egyes számok kaphatók: Rotter I., Weisz H. és Krausz V. tözsdségében.

A szabadelvűség.

Irta: **Uj. dr. Zichy János gróf.**

A lefolyt hat eszteadó a maga eseményeivel épen elegendő volt arra, hogy belássa a nemzet azt, hogy örökké egy egészegetlen eszme nem uralkodhatik.

Ha valahol visszaélték egy népszerű és ideális tartalommal bíró nagy eszme fényével és ragyogásával, ugy az feltétlenül nálunk történt Magyarországon.

Ugy dédelgették, ugy kényeztették, ugy szerették, ugy imádták a szabadelvűséget, mintha magyar szív és magyar agy szülötte volna. Pedig idegen volt az istenadta. Idegen földön született, idegen anya gyermeke volt.

Mikor a szív az észszel kéréhetlen harcát vívott, mikor a szabadság szelleme birokra kelt a zsarnoksággal, mikor tulszárnyalták a szív érzelmei a gondolatok röptét, s a remény lépett az emlékek helyébe, midőn az emberi gőg utat akart magának törni a csillagok közé és el akarta üzni a lellegeket azért, hogy örökké kék ég és mindig verőfényes nap lehessen — akkor született meg a szabadelvűség. Szépnek látszott, mert szabadságot hirdetett, jónak hitték, mert testvériségről álmodott, nemesnek vélték, mert egyenlőség volt a jelszava.

A FEJÉRMEGYEI NAPLÓ TÁRCZÁJA.

Nagy időkbl.

Irta: **Minimus.**

III. „Golyó.”

— Hej uram, szomorú idők ezek — sóhajtott puskájára támaszkodva az egyik huszár, míg a másik elfordulva bámulta a csillagos égboltot.

Torday elgondolkozva biccentett egyet. Bizony szomorú idők. Most már nem zajog szívében semmi hatalmasabb érzelem, elfásult egészen. Olyan nyugodtan piszkálja a lobogó tűz paraszait, mintha nem is ő volna a szökevény, fogoly tiszt, a kin holnap reggel hajtják végre az ítéletet. A fáradság is nagyon elbágyasztotta. Szabadhegytől Acsig megtenni a menekülők fedezetével az utat, nem gyerekkjáték. Görgey bevonult a két összetört hadoszloppal a komáromi sáncok közé, a várja a többi hadtesteket is. Hadából itt hagyott egy részt a faluban mintegy elővédül a Győr felől mindjobban közeledő osztrák ellen. Felülről meg az orosz lábai alatt rengett a föld.

Ez volt a vég kezdete. Tudta, érezte mindenki, a mit nem mert magában se meg-

Szép, jó és nemes istennőt látott benne a világ, mikor megszületett, mikor ifjú bájának szépségében trónra szállt. — Azóta sok idő múlt el s a ragyogó szépségű Vénuszból egy fogatlan foszorkány vált.

Szépségét még a torradalom tüze emésztő feljóság helyett a zsarnoki önkény lett lelkének jellemé, nemesség pedig, a mely benne volt, elenyészett akkor, midőn válogatás nélkül lobta magát karjába azoknak, kik nevét dicsérve ajkukra vitték.

A tizenhatszázadik század eme potpápi virága a null század közepén érte el bájának teljét, azóta enyészik, hervad, s ma már szomorúan hajtja le fejét a hajdan büszke királyné, kinek homlokát a szebb jövőbe vetett bizalomnak és hitnek koronája övezte.

Nagyon is korán kitűnt, hogy a korona ékkövei hamisak, s hogy nem válhatnak be a remények, melyek e királyné uralmához fűződtek.

Abban a pillanatban, a mint a forradalom az ész istennőjét proklamálta, el-tízvén az Istent az oltárokról, meg volt peesételve a szabadelvűség halála azért, mert elszakadt a keresztény elveknek sok száz éves gyökerétől, hogy életerejét az emberiség szenvedélyeiből merítse és mert a szenvedélyekre apellált, azért ellentmondásba minden egyes jelszavával. Azért

vallani, hogy a védekezés többé nem lehetséges. Győr eleste megmutatta, hogy minden hiába. Csak a fővezér merete ezt a gondolatot kinyilvánítani úgy, hogy a minisztérium is érthetett belőle. Lázás kapkodás volt Pesten, az egész tevékenység, gyűlés gyűlést ért, tervek készültek, hogy soha a gyakorlatba át ne menjenek. A Görgey ellen való gyanakodásban sokan megegyeztek. Maga a kormány állott legélesebb ellentétben a fővezérrel, s csak egy lépés hiányzott még, hogy nyílt szakadás tegye még reménytelenebbé a végkifejtést. E lépés felig megtörtént a nevezetes jun. 29-iki gyűlésben, hol az ország kormánya megparancsolja a hadvezérnek, hogy a dunántúlról összes haderejével vonuljon le a Tisza vidékére. Három tábornok vitte meg az üzenetet Komáromba. Tüzes jelenet következett, melyben végre is engedett a mélyen megbántott vezér és szavát adta, hogy a napokban levezeti a seregét.

Gyönyörű este a kellemetlen, poros nap után. A messze benyuló rétet lassankint vastag sötétség üti meg, befészkel magát a fűzesbe is, az ingó lombok közé; beteríti lepedőjével a kis patak tükrét, hogy szinte morgása is tombában hallatszik. Másik oldalon a legénység hever kényelmesen pászortörték mellett, mert a szegény faluska úgy se adhatott volna, csak

let zsarnok a szabadság nevében, kéréhetlen a szeretet örve alatt és igazságtalan az egyenlőség jelszavával. — Sohasem nőttek meg annyira az emberek közt létező különbségek, mint napjainkban, sohasem szenvedesült inkább az erősebb joga, mint most és sohasem volt szivtelenebb az önzés, mint a mióta szabad lett az ember.

Minő rettenetes ironia az és mégis mily igaz!

Látván e körülményeket majdnem kétségbe kellene esni a szabadság fölött, ha nem tudnók biztosan azt, hogy nem a szabadelvűségen, hanem az embereknek mult, hogy egy nagy igazságnak vélt eszméből, egy nagy hazugságnak kellett megszületni.

Ki az közülünk, a ki józan eszével ellensége lehetne a szabadságnak? Ki az, ki egészesen kedélyvel nem örülne a tavasz virágainak? — senki!

A szabadelvűségnek is csak barátjai lehetnének az érző emberiség között, ha az el nem szakadt volna az Istentől, s nem üzent volna hadat a hitnek.

De a szabadság e téren szabadoszággá vált. temetőjévé akar lenni azoknak a nagy idealoknak, melyek az emberiség megváltásával kapcsolatosak.

Ha elveit meg tudná egyeztetni a

a tiszteltek, szállást. A fellobbanó láng néha megvilágítja a csoportokat. Imitt-amott beszélnek is még halkán, meg hallgatnak nagyokat. Mindenkinnek sok a meggondolni valója.

A halál riasztó közelsége telepszik lelkükre, az sejteti meg velük az elmulás gondolatát, melyet olyan nehéz tesz egy-egy a multból elővillanó kép, az öreg anya, a kedves lány arca, az otthon képe. A fogoly is látja ezeket, de valami édesbús fájdalom kívül semmit se érez, mintha egy oktalán, de erős sejtélem azt sugná neki, hogy minden megváltozik holnapig.

Külön helyen és tűz mellett mélnak Torday örei is. A borongó hallgatást lassan támadó zaj szakítja meg.

Onnan jön a faluból. A kicsike, fejér házak között láрма szalad végig, az ablakok megvilágosodnak, viaskodó férfiangok, majd lármás jajveszékelés ömlik át a katonák közé.

Kis vártatra szűrös alak rohan a tábor felé. Nem is ügyel az ör kiabálására, egyenest a pislogó tüzekhez iparkodik. A falu bírja.

— Katona uram, — liheg az öreg kétségbeesve, — segítsenek rajtunk.
— No mi baj? — Kérdi az egyik.
— Fel akarják gyújtani a falut.

Áruház

a „Kék Csillaghoz”

Székesfehérvár, Nádor-utca.

Bámulatos olcsó sabott áron árusítunk!

Azonnali fizetésnél még külön 5% engedmény!

Vidékre minták bérmentve küldetnek!

1 mtr. kitűnő mosó 14 kr. | 1 kitűnő minőségű nap- és esernyő . . . 1.14 kr.
1 mtr. dupla széles tiszta gyapjú szövet . . . 23 kr. | Oriási napernyő választék darabja . . . 1.81 kr.
1 elegáns kész blous remek színekben . . . 95 kr. | 1 vég valódi Schroll siffon 4.50 kr.

Minden versenyt kizáró olcsó árak bármily cikkben!

Mai lapunk a husvétii melléklettel 12 oldal.

szabadelviség a keresztény ideálok, ha életerejét nem az emberi szenvedelmekből, hanem a kereszténység alapelveiből merítené, ha a szabadság gondolatában benn volna az engedelmisség fogalma, az egyenlőség érzését a felebaráti szeretet táplálná és a testvériséget azon közös tudat hozná létre, hogy csak Isten előtt vagyunk mindannyian egyenlők és testvérek csak az egy atyának benső közös szeretetében maradhatunk, akkor a szabadelviség volna az emberiség napja, egy ragyogó nap, mely sohasem áldozik le, melynek sugarai mindig fénylők maradnak és a mely napnak melege termékenyítőleg hatna az emberiség mindazon fenséges tulajdonsaira, melyek benne Istenhez hasonlók.

Ha ez így lehetne, akkor az emberek szívében örök tavasz lakoznék, s nem volna senki sem, ki fel akarná emelni kezét az örökké bájós, örökké ifjú királyné ellen.

De mert fájdalom, a szabadelviség gondolata elszakadva a keresztia tövétől, a tagadás szellemével párosult és szédületes gyorsasággal sodorja le az emberiséget az erkölcsi megsemmisítés örvénye felé, azért kell ellene állást foglalni mindazoknak, kik felismerték e veszélyt és tudják, hogy a liberáliszmus ma már nem egy szuverén tisztaságban ragyogó fejedelmi nő, hanem egy bukott angyal, mely vissza emlékezik a menyországra.

A mi közös érdekünk.

A mi öskoronázó városunk az idők forogtában hatalmasan megváltozott. Valamikor a vezető elemek közé tartozott, ma régi jó neve hirhéditől válik annyira, hogy ha a köznap, közömbös életből kimagszó, a közjóért hathatósan küzdeni képes embereket keresünk, líggenes lámpájával is nehéz eredményre jutunk. Az emberek munkássága erőltetett védelemre szorul, nehezen találják meg a hibákat s

— Micsoda? — Erre már mind felugráltak. — Ki az, ki akarja felgyujtani?

— Az este, — kezdé amaz, — egy sáráglyakosai hátulján három uniforma kabátos ember jött a faluba. Betelepedtek az iskolaházba, megvacsoráltak, aztán iddógáltak és lármáztak, hogy a hatodik szomszéd se tudott aludni. Egyszer csak rajtam rontanak a bírósághoz, hurcolkodjam ki, mert felgyujtották a hajlékot. Én ellenük állottam, akkor az egyik nagy fene irást mutatott, hogy ez a parancsolat. Összehívtam az esküdteket, de tanács helyett a szára kaptak és agyon akarták verni az urakat.

Beszéd közben átugráltak a patakon s tonnyirányt rontottak be a faluba. Csakugyan érdekes látvány tártul eléjük.

A falubáza udvarán első álmukból felriadt asszonyok, emberek szorongódtak, alig lehetett benyomakodni közéjük. A közepén kaszás, vasvillás parasztek között állott három veszettül lármázó alak, míg egy negyedik nyugodtan beszélgetett vasvillás örvőjével. Mind a háromnak pörge kalapja volt, kettőnek szakadozott attilája, a harmadikon kerek doka. A többi ruhadarabok felette különböző eredetiek lehettek.

A tiszt csöndet parancsolt.

— Kik önök?

— Nem az a fő, — vágott közbe a rövid dókás durván. Hanem az, hogy Önöket felelőssé tesszük a bántalmazásért és a csöcsélek fegyveres ellentállásáért.

— Hivatalos személyekkel szemben — tóditá a másik kettő.

— Takarodjatok — ordítá amaz a népre,

ne adj Isten, hogy valaki felfedezze, mert a jó ügy szolgálatában jó indulatot, tiszta szándékot, férfias kötelességtudást nem tételenek fel az emberek egymásban s elhamarkodott íleletet mondanak az illetékesek illetéketlenül s az avatatlank jogtalanul, sőt ha körültekintvén kénytelenek vagyunk konstatálni, hogy a józan ítélőképesség is gyenge lábön áll még az arra hivatott faktoroknál is, úgy feltűnik előttünk az a szomorú kép, mely ábrázolja a mi sajnálatos közállapotainkat.

A legutóbbi események közül mint felette jellemzőt ki kell emelnünk a városház legutóbbi ügyét, melyet a hivatalos mederből sokáig kiszorított a hivatalos élet hiányos ismerete s a midőn már nagy nehezen oda került, alig volt benne köszönet. Három órai vitát provokált a polgármester ügye, rem mérlégték a szabálytalanság súlyát, személyek s nem elvek mérköztek s a személyharcban már-már homályba borult az igazság. Akkor, sőt később is erősen aposztrofálták a számvetőség eljárását, sőt a „Sz. és V.“ helyilap politikai tendenciákat magyarázott bele — igaz indokolatlanul s a nála megszokott tájékozatlansággal — s a hatás nem szült visszahatást, a városi tisztikart nem találtuk egy testté tömörülve a váddal szemben, hanem kilép a nyilvánosság elé egy tisztviselő, a ki a feljelentés megtételénél kötelességet teljesített, ez ügyben azonban ítéletet mondani, azzal a nyilvánosság elé lépni, bármennyire helyes legyen az, épen ő nem hivatott.

A tisztviselői állást jogosan megillető tekintély és tisztelet ezen ügynek most már hajszálig menő megvizsgálását követeli. A lelkiismeretes tisztviselői munka tűzpróbája a fegyelmi eljárás, kell tehát, hogy mindazon tisztviselők ellen, a kikhez a gyannak legkisebb árnyéka is oda férközött, a fegyelmi eljárás most már haladéktalanul elrendeltesék. Helyre kell állítani a rendet abban a testületben, a hol az egyesek már-már beszélni is alig mernek egymással, oly nagymérvű a kölcsönös bizalmatlanság. S hogy a köteles bizalom a polgármesterrel szemben is megingott, igazolja

— egy óra mulva felperzseljük ezt a hitvány fészket.

Az erélyes hangtól megrémült férfiak csakugyan széledni kezdtek.

— Megálljanak, — szólt a tiszt egy lépést téve előbbre, — itt én parancsolok. Kend meg, — mutatott a rövid dókásra, — álljon ide a középre és szedje össze az eszét, mert a legelső ágra felköttem, ha nem igazolja magát!

— Hol vannak az irásai?

Most meg a rövid dókás bátorsága csapant meg. Irásai közül levelet vett elő s átadta a tisztnek. — Ebben van a mi igazolásunk. Polgári biztosok vagyunk, — folytatta, mintegy bátorságot nyerve az iratból, — kik a forradalmi kormány védelme alatt parancsokat közvetítünk és hajtunk végre.

A tiszt egy az istállóból előkerített mécs világa mellett egyre boruló arczczal olvasta a levelet. Csakugyan parancs volt, melyet a kormányzó adott ki a minisztertanács nevében is. Rövid határozottsággal utasítja a három polgári biztot, hogy az ellenséges hadak előtt elterülő vidék tökéletes elpusztítását Ács falu elégetésével mihamarabb megkezdjék a megfelelő katonai hatalom segédkezésével. Így akarta az osztrák hadak terjeszkedését Győr felől megakadályozni, míg Görgey az összes hadtesteket Tisza mellett összevonja.

— Hát igaz? — sóhajtott csiggedten az öregbiró, ki a tiszt elkomolyodását észrevette. — Nos atyafiak az Isten legyen igralmas kegyelmes nekünk, ha más már nem segít.

— Az uraknak igaza van, — mondá a tiszt a foglyokhoz fordulva. — Nem is tagadhatom

az az értekezlet is, melyet a tisztikar épen ezen ügyben eredménytelenül tartott meg. Te-kintettel pedig arra, hogy a polgármesteri állás bizalmi állás, nagyon helyénvalónak tartanók, az ellene folyamatba tett előleges vizsgálat gyors lebonyolítását s már ezen idő alatt is a polgármester távolmaradását hiatalatlót, ne-hogy az esetleges nemleges eredményhez külön-féle magyarázat fűződhessen.

Hogy mindez ily fonák módon, épen nem hivatali uton történik s hogy ezen ominózus ügyben a fegyelmi eljárások egész sorozatát csak idők multán áll be, egyedül annak tulajdonítható, hogy számbavehető városházi ellenzékünk nincs. Ne válassza el a biz. tagokat a párt-politikai felfogás, mert hisz ez utóbbi nem zárja ki a városházi ellenzék olyatán alakulását, hogy abban a közigazgatási ügyben ugyanazon felfogásu vagy rokon nézetű egyedek tömörüljenek, a szőnyegre kerülő ügyeket tanulmányozzák, megvitassák s így tudással, készséggel feltegyervezve lépjenek a küzd-térre. Ellenzéklet lehet alkotni szigoruan vett tárgyi szempontból. Vagyis szigorú és tárgyilag-os kritika tárgyává tenni minden egyes közdolgot, köztevékenységet és cselekményt, melynek czélja nem a jábatlankodás, hanem egy eszményi feladat: a valódi közérdek érvényesülése. A vérmérsékletből eredő ellenzék-keskedés jobbadán egészségi követelmény, megkivánja azt a magyar ember természeté. Jól esik az illetőnek, ha a fórumon egy kissé kilármázhatja magát. Kizárja a rosszakaratot és végezéjében a közjónak használni kíván. Törekvése tehát tisztelétrmélót.

A tárgyi alaptól kiinduló ellenzék minden személyi vonatkozástól menten csupán az események folyamán elibe kerülő közkérdésekkel foglalkozik; ésszel, kitartással, az objektivitás erős fegyvereivel küzd. Komolyságánál és ideális törekvésénél fogva tehát nemcsak a legnagyobb tiszteletre, de egyuttal a legszebb sikerekre tarthat jogos igényt. Jellegénél fogva e két ellenzéki csoport nemcsak mértékadó szerepre van hivatva a városi ügyek rendezése körül, sőt azt kell állitanunk, hogy nélkülözhetetlen.

meg közreműködésemet. Egyelőre azonban várunk reggelig, míg a fővezér válassza megérkezik. Önöket addig kénytelen leszek körünkben visszatartani.

— Felesleges. Görgey nem hadvezér — szólt gúnyos hanglajtással a rövid dókás.

Rémült meglepetés követte ezt a nyilatkozatot. A báványozott vezér elvesztésének híre úgy hatott, mint a váratlan menykőcsapás.

— Az urak tévednek, — lépett elő hirtelen a negyedik fogoly, ki eddig a sötét háttérben várta a dolgok lefolyását. A mécsvilágn. ismerős az arca is; Bárdy ügyvéd, Torday jó barátja.

— Tévednek, — ismételte nyugodtan a minden oldalról özönlő kérdésekre. — Én délután még a fővezérnél voltam. Az igaz, hogy három tábornok jelent meg nála a kormány különféle utasításaival, de azok között a lemondatási parancs nem volt, mint Görgey ellenségei már napok óta beszéltek Pesten.

A helyzetet ez a néhány szó győrkösen megváltoztatta. A káromkodó biztos urakat illendő módon ugyan, de mégis csak vezették, a nép meg a nyert haladékkért hálálkodva viszatért hajlékába.

Az ügyvéd bosszú beszédbe eredt a tisztel, kiben régi iskolatársára ismert. Elmondotta, hogy a szerencsétlen Tordayt jött megnézni, bejárt Görgeynél kegyelemért, de csak látogatási engedélyt kapott. Nem is igen érintkezhetett a vezérrel, kit a kormány túlhajtott önállósága végig, sőt a szakadástól sértett, hanem a tábornoki főnökkel, a ki mindenható a vezér körül.

Mert fel kell tételezni a város ügyeit kezelő hatóságról, hogy az mindenkor és mindenben csak a város közérdekét és az adózó polgárság közjává kívánja szolgálni és előmozdítani; szükséges azonban, hogy a saját tervei és szándékai iránt többé kevésbé elfogult előjárás mellett álljon ott egy objektív kritikus, aki egy jótányival sem kevesebb jószándékkal kritikai bonczolás alá veszi a köztevékenység nyilvánulásait és respektálja, helyesebb utra tereli azokat mindenütt és mindenkor, valahányszor arra alkalom nyílik vagy arra szükség van.

Az ilyen objektív ellenzék tehát a kormányzó és teremteni akaró hatóságnak nem ellensége, hanem nélkülözhetlen kiegészítő része, mely a hatósággal egy etikai alpból indul ki egy közös célban, tudniillik a város közjára előmozdításának céljában találkozik.

Van egy harmadik fajtája is az ellenzékeskedésnek s az nem más, mint a városi kormányzat kezelésének személye iránt táplált ellenszenv.

Az ellenzéki tömörülésnek leggyakoribb és legveszedelmesebb formája az ellenzéki akció, mely magánérdekeknek indokából kiindulva irtó háborút visel a hatóság ellen azért, mert ez a város közjájának védelmezésében nem engedi érvényre és diadalra jutni a magánérdeket.

Ma már azonban minden ember egyéni értéke szerint iteltetvén meg: a kapzsi vágy hiába hordja ajkán a „közérdeket“, mert tudja, látja mindenki, hogy a forumon nem mindig a közérdek szerény képviselője beszél, hanem szökhöz jut az élelmes üzletember is.

Az ellenzéki e harmadik válfajának képviselői sohasem keresik tevékenységük kifejtésére a reális alapot, sőt gondosan kikerül azt, nehogy a tényeknek korrekciót ismerete elterelje őket szándékuktól: minden jónak tagadását! Az ilyenfajta ellenzéknek csak „jelszó“ kell, melylyel a hiszékeny publikumot megtevészen lehet s ha véletlenül az Isten még stentori hanggal is megáldotta, sok jó ügynek szokott lenni kerékkötője.

— Hosszas könyörgésemre, — mondá az ügyvéd szomoruan, — csak azt felelte, hogy a kivégzésnek meg kell történnie, mert a vezér mai ingerültsége semmi reményt sem ad a kegyelemre. Legalább halasztás kértem. Ez volna az egyetlen menedék, de ő nem teheti, mondá s ezt néhányszor hangsúlyozta is, miközben kis levelet írt számodra.

A tiszt mosolyogva olvasta a sorokat. Rövid tanácskozás után az ügyvéd elment megkeresni Tordayt. Leirhatatlan a viszontlátás öröme és fájdalma, mert ha ez a kettő együtt szokott lenni, kiváltképpen együtt volt most.

Gyorsan tűntek tova az órák, a hajnal kezdett már előragyogni, mint szemérmes leányka arca, ha kötőjét nagy lassan levonja munkában tölt az idő. A mit csak lehetett, szekerekre raktak s kapkodó gyorsasággal vonultak az ó-temető mellett az erdő felé.

Az ügyvéd csak egyszer hagyta el hosszabb időre Tordayt; most, hogy a szomorú óra elérkezett, mintha minden percet fel akarának használni, még a lelkeszt is visszautasították azzal a megjegyzéssel, hogy az elitét nem rég hozta rendbe lelkiismeretét. A parancsnokló tiszt is eljött néhány bucsuszóra és megengedte, hogy Tordayt a négy közlegényt válassza ki a szomorú szolgálattévesre, a kik neki tetszenek.

— A barát keze ütötte seb jobban fáj, azért jól czélozzatok hogy soká ne fájjon — szólit szomorú mosolylyal a négy markos huszárhoz, — toromat majd meghatjátok a maradék pénzemből.

Ellenzék kell tehát a városbázán, mely észszel, tudással felfegyverkezve száll, sikkra s akkor a jelen állapotok nem ismétlődhetnek meg.

Levél az egyetemi ifjuságról.

Azt hiszem, méltó csodálkozás fogta el a vidéket, mikor az a váratlan hír megjelent, hogy az egyetem keresztény ifjusága nyíltan a nagy világ szeme előtt kereszténynek merete magát vallani. Demonstrálni mert a kereszt mellett, a melyet azelőtt csak a bigottok, csak az ultramantánok, a klerikálisok és néppártiak mertek tiszteletben tartani. A ki ismerte az egyetemi ifjuságot csak 6—7 esztendővel ezelőtt is, bámul ezen a csodálatos átalakuláson. Az az ifjuság, mely előbb a Bukovay Abszentiásokban keresett példányképét, a melynek szorokozását a lövésények, a szoknyakergetés, a firtelelés, a kártya, asszony, bor és cigányzene képezte, a mely az egyetemre nem tanulni, hanem botrányokat csinálni, komoly, tudós, öreg tanárokat végig bosszantani járt, a mely a sápadt, kiélt arczzal a kávéház füstös levegőjében, vagy az aszfalton érezte magát otthonosan, a mely falta a zsidólapokat és büszkén nevezte magát liberálisnak, a mely az egyházi politikai viták idején az ellenzék köpködésében dícsőséget talált és boldognak érezte magát, ha Pálmai Ilka és a többi szüvésznök kocsija után Wekerle hintáját, az egyházi politika nagymesterét huzkodhatta Pest utcáin: az az ifjuság ma kereszténynek nevezi magát és nem pirul el, ha sötétféjű ultramantán névvel tisztelik meg, nyakkendőjébe csinos zománczozott keresztet tűz, „had lássa a világ, hogy nevemet a zsidó lapok nyelvöltögetéseit, a mely többé nem sértés, hanem tisztesség.“

Az ifjuság lelkenek ideálok kellene. 1848-ban március 15-én a szabadság pirkadását ők érezték meg s az ő lobogó lelkesedésük ragadta magával a tépelődő, aggályoskodó öregeket, sőt a bőséket is.

Mi a csirája ennek az új szellemnek?

Sokan azt gondolják, hogy csupán az udor, a mostani rendszernek megutálása. Hiszen bizonyos, hogy a még független, szabadságra vágyó ifjuság megundorodhatott ettől az idegen, kozmopolita szellemtől, a mely hazánkat egykét évtized alatt járma alá szorította. Ha valaki, úgy ők lehetnek leginkább érzékenyek az iránt, hogy a magyar főúri osztály elgyengülve, a nemesi középosztály kiveszében, a kiszagdák

S a valóságos halotti menet megindult. A rét fölött a domboldalon fölkelő gízes-gázos, elhagyott helyet ó-temetőnek hívták. Régen tehető volt, most lidérozokkal meg kísértetekkel népesítette be a falu képezelet. Az egyik oldalon homokgödörök, határolták, a másikon dülő-ut az erdő felé. Éppen a bírógazda vesződik ott a szekereivel, marháival, mikor a véres jelenet lefolyt.

Az elitelt sápadtan, de reszketés nélkül állott a nyitott sír szélére. A huszárok szorosan összeáltak. Szokatlanul hosszú czélzás után — egy, — kettő, — három, — a négy fegyver eldőrdült, s a hullá tompa zuhanással vágódott a gödörbe. Hirtelen elföldelték, s a huszárok rohanna távoztak.

Harsány trombitahang parancsolt indulót. A tábor felpezsdült, mert a városból megérkezett a futár a vezér parancsaival. A vidék elpusztításának terve annyira felingerelte, hogy a kormányzat megtagadta az engedelmséget s a biztosokat vasraverve magához rendelte. Összes haderejét összevonta Komáromba és elhatározta az ottmaradást.

Az általános zürzavarban hamar feledésbe ment a kivégzés. A puszta téren csak az ügyvéd időzött; két ágból keresztet készített s a sirra borulva csillapította fájdalmát.

A kerítésnél bírógazda jámbor arca látzott, a mint levett kalappal mormolt el néhány Miatyánkot.

nyomorúságban, iparosaink koldusbotra támaszkodva keresnek az élvezeteket, ha midazt egy oly élelmes, pióczatermesztő elem nem foglalta volna le, mint a milyenek ma a zsidóságot ismerjük. Lefoglaltak mindent, földet, ipart, kereskedelmet, sőt a hazafiságot is, hogy ma csak az lehet magyar és honfi, a kinek ők megengedik, a többi hazafüls. Annyi bizonyos, hogy ez az impertinencia visszahatást kelt s önkéntelenül levéteti a kalapot az előtt a kereszt előtt, a melyet azelőtt gúny nélkül nem tiszteltek.

Félelmes, nagy erő a nemzet ifjuságának állásfoglalása. Ki ne venné észre már csak a pesti lapokból is, hogy a mélyen tisztelt zsidóság is megszéppent.

De ez kevés volna, ha az undoron kívül mélyebb gyökerei nem volnának. A keresztény egyetemi ifjuság új, a hisz és remél, többé nem a liberalizmusban, hanem a Krisztus tanításában. Azelőtt csak a templomajtó körül álalkodott egy-kettő, ma buzgón imádkozva térdelnek. Ki ne csodálkozza rajta, hogy a budapesti Szent-Imre-Egylet tagjai körülbelül 200-an, igen! kétszázan testületileg végeztek husvétii gyónásukat és áldozásukat. Ez az egylet másfél esztendővel ezelőtt azon a ponton állott, hogy be kell csukni az ajtaját. Alig lézengett benne 15—20 ifju. Kisfaludy A. B. nem akarta a maga nevéhez fűzni ezen egylet csendes kimúlását s egy ifju embert, Glattfelder Gyula drt választották ki a szomorú aktus végzésére. S ez a tudós, bátor lelkű ifju lelke minden buzgalmát öntötte bele ezen Egylet életébe. Alig volt eszköz a kezében és ő nagyra vállalkozott: a Szent-Imre-Egyletnek kell lenni a kovásznak, a mely az intelligenciában átveszi a keresztény szellemet. Hiszen egyetemünk nem ad a szellemnek tápot, az ifjuság mintegy bele van tanítva a kereszténytelen világ minden csibításainak örvényébe: Nincs keresztény intelligenciánk, természetesen nincs és nem lehet keresztény közvéleményünk. Eleinte huzódottak az Egylettől, a szent szó, a tömjénfüst illata idegen volt nekik, aztán bátorságot merítették, úgy hogy ma már 200-an vannak, a kik az Egylet magasztos eszméit magukénak vallják, a kik nemcsak hisznek, de kereszténynek vallják magukat, sőt keresztény módon élnek is.

Glattfelder dr. egy internatust létesített, most még csak 10—15 tagja van, a jövő évre 100-nak készít helyet, a kik ott mérsékelt díjért lakást, ellátást, szórakozást, mindent meglegnek, a mire egy művelt, intelligens fiatal embernek szüksége van. Természetesen gondoskodik arról is, hogy velük állandóan egy olyan is lakjon, a ki jóbaráti vezetője legyen az ifju gárdának, a ki a keresztény szellem örökén tisztjét mindenkor betölthesse. Szinte megdöbben az ember, midőn egy ifju embert ily csodálatos bátorságtól lát vezéreltetni, a ki magasztos idealizmusában töretlen uton nagyot akar alkotni. Természetesen számít arra is, hogy a művelt keresztény intelligencia mellette áll s a nagy munkát, a keresztény Magyarország épületét vele együtt fogja magasra emelni.

Előfizetési felhívás.

Elmult már három hónapja, hogy a „Fejérmegyei Napló“ szerkesztői állását átvévé, időt, erőt, munkát nem kimélve, teljesen önzetlenül, az eszméért lelkesedve, dolgozunk azon, hogy magunkra vállalt nehéz kötelességünk minél tökéletesebben töltsük be.

Eszménk volt: küszöni keresztény magyar fajunkért. A ki lelkesedni tud érte, azt hisszük, megértett bennünket.

Most, midőn az új évnegyed küszöbére lépünk, m. t. Olvasóinkhoz fordulunk, hogy becses pártfogásukat töltsék a jövőben se vonják meg. Előfizetőink száma e negyedév alatt egyharmadrészzel emelkedett, a mi megerősít bennünket azon hitünkben, hogy Fejérvárnak és Fejérmegyeének keresztény érzelmű lakossága megérti és méltányolja azt a bátor semmitől nem rettegő harcot, a melyet az igazság

érdekében tiszta, önzetlen lelkesedéstől áthatva vivünk.

Kérjük Olvasóinkat, támogassák minden hitelhető erővel a megújuló keresztény Magyarország ügyét, a melynek lapunk is szerény munkása. Azt, hogy eddig minden ellenség tudott rajtunk diadalmaskodni, a magunk gyávaaságának és lanyhaságának kell betudnunk. Rajtunk áll, hogy ezt a vádat többé senki fia a szemünkbe ne vágthassa.

A „Fejermegyei Napló“ előfizetési ára:
 egy évre 12 korona
 félévre 6 „
 negyedévre 3 „
 egy hónapra 1 „

UJDONSÁGOK.

— Az egyetem keresztjei. Az egyetemi ifjuság szétment az ország minden vidékére s elvitte magával azt a rajongó tiszteletet, azt a csodálatot keltő buzgalmat, a mely szívét a kereszténység eszméi iránt ol, magasztossá tevő. Ők lesznek hovácsai, terjesztői annak a mozgalomnak, a mely a kozmopolitizmus által nyomorékká tett keresztény eszmét újra a régi fénybe fogja visszaállítani. Reakció ez, örvedetes reakció az ellen a hazátlan zsidó-liberalis szellem ellen, mely minden tért, minden jogot, minden erőforrást magának akart lefoglalni. Szinte csodálatos, hogy a kereszt eszméje mekkora tért hódított. Az egész ország foglalkozik vele.

Kezeink közt van egy rendkívül érdekes levél, egy nagyírú tudós levele, a ki tudományos munkáival s a benne nyilvánuló keresztény szellemmel nemcsak hazánkban, de az egész tudományos világban feltűnést keltett. A keresztől, illetőleg a keresztény egyetemi ifjuság legutóbbi mozgalmairól szól:

Mint mindenütt, úgy itt is a legnagyobb szenzáció a keresztügy; Kisfaludnak és Breznaynak ez ügyben való viselkedése. Azt szeretném tudni, hogy ez a két, legalább látszat szerint, ikonoklasta (ezpromboló) miképen fogja mondani: „O Crux adoranda, in qua tot fulserunt gaudia munda! (Ó imádatos szent kereszt, a melyről annyi üdv áradt a világra!) Miképen mondja majd a praefatio-ban: „Qui in ligno vincebat in ligno quoque vincetur per Christum Dominum nostrum,“ (a ki a fán győzött, azt a fán győzzék is le a mi Urunk Jézus Krisztus által); minő lélekkel fogják hallani nagy pénteken: Vexilla regis prodeunt, fulget crucis mysterium (királyi zászlók lobognak, tündöklök a kereszt-fáján) és miképen fogják imádni a szent keresztet e szók után: Ecce lignum Crucis (Íme a kereszt fája)! S ezek a látszat szerint való elvtagadók és zászlóhagyók még mindig tanítják a dogmatikát és moralist! Ugyan minő hittel, reménységgel és szeretettel? Sok mindenre képesekre tartom az embereket; de hogy papok, katolikus papok, a kik hittanra és erkölestanra tanítják az anyaszentegyház levitáit, a szent Kereszt ellen foglaljanak állást, azt lehetetlennek tartottam. Azt mondja ez a két egyetemi tanár, hogy törvénytelenül került oda a Kereszt az egyetem falaira, tehát rendőrileg kell azt eltávolítani. Hát nem ugyanazt mondták a római Caesárook az egész kereszténységről? No biz, ha az első hitvallók és vértanúk a „törvénytelen“ szót eléje tették volna, többre tartották volna a lelkiismeret szavánál, sohasem született volna meg a kereszténység! És Kisfaludy sohasem lehetett volna Rector Magnificus és Breznay a kath. erkölestan sikeres tanítójává. Mindazonáltal az egész botránnyban a legnagyobb botránnyak azt tartom, hogy ez a két ur még mindig a katolikus teológiának tanára. Ha protestáns

tanár a protestáns elvet, ha zsidó tanár a zsidó elvet ily flagrauter megsértéssel: megtünnék-e őket állásokban azok, kikhez a protestáns és zsidó elvek megvédése tartozik? És tanítatnák-e tovább is papjelölteiket azok által, kiknek elvűhűséghez legalább a kétség látszata fér? Kisfaludy és Breznay lehetnek kiváló tudósok és példás életű tagjai az egyházi Rendnek, de ha sarkalatos elvi dologban ily nagyon tévedtek: tévedésük az egyetemes katolicizmus szempontjából expiatiót követel. A legkevesebb: mentessenek fel a további tanári működés alól.

Íme, így gondolkodnak a világban élő katolikusaink.

— Választási mozgalmak. Lits Gyula, az átvédlés elvéért lelkesedő kormányparti képviselő hazafias érdemeinek elismerésül a honti főispáni székert nyerte el. A vaáli választói kerületben már megkezdte a munkát a liberális tábor s Vasadi Balog Lajos gyurói ev. ref. lelkész jelölésével óhajta diadatra juttatni a lobogót. — A bodai ki választókerületben is megindult a mozgalom, bár Fiáth Miklós báró még nem mondott le mandátumáról. Csak szervezkedjenek a liberálisok, oly erős mindkét kerületben a néppárt, hogy toborzásra nincs szüksége.

— Antisemitizmus. Bocsnán! nem mi vagyunk antiszemita, nem! hanem Rotschild ur, a kiről azt írják a lapok, hogy egy galicizai petroleuntelepéről egyszerre valamennyi zsidó alkalmazottját elcsapta. Ez kegyetlenség volt tőle és nem humanizmus már abból a szempontból is, hogy azok most szépen a mi nyakunkba fognak jönni, mert a ki még Rotschildnak sem kell, az Magyarországon még mindig jó. — Szintigy érdekes az a párisi hír, hogy a Figaro szintén átvédlett antiszemita. A részvényesek ugyanis azt látták, hogy a zsidóbarát politikának az lett az eredménye, hogy ők most körülbelül 1000 frankkal kevesebbet kapnak egy-egy részvény után, mint azelőtt. Különösen Dreyfus védelme böszítette fel a francziákat. (Nagyszerű! mi magyarok éltünk-haltunk a becsületet Dreyfusért, a párisiak pedig kocsiszámra küldték vissza azokat a lapokat, a kik Dreyfus urat pártul fogják.) Most aztán kimondták, hogy a Figaro antisemita lett, vagyis üti a zsidókat, a hol éri, mert ma Franciaországban is többet hoz a konyhára. Semmi más tanulmányunk nincs, csak az, hogy ott a közönség gondolkozni is tud, a miénk meg az orránál fogva vezetteti magát. Itt el hagyják sorvadni a keresztény ügyet, a keresztény újságot, ott pedig a keresztény érület őrt áll az ő védelmezői mellett.

— Szent Antal kenyere Velenczén. A velenczei szegények — mint ottani tudósaitónk írja — a husvétii ünnepekre szent Antal kenyereből 80 kenyeret, 50 kalácsot, 30 klgr. húst, 20 klgr. zsírt stb. kaptak. Az alamizsna kiosztása az apácázárdában a főnöknő dicséretre méltó ügybuzgalma, fáradozása és a nővérek szives közreműködésével folyt le. Fizesse meg az irgalmasság Istene a szerető szívek szeretet-munkáját!

— A vezérek. A szocialdemokraták a mai társadalmi rend felforgatására törekzenek. Ez régi dolog, hanem ennél sokkal érdekesebb az, hogy kik a vezérei, izgatói a szocialdemokratáknak? Goldner Adolf, Bokányi Dezső, Schwarz Miksa, Grossmann Miksa, Welter Jakab, Schraier Béla és Izrael Jakab. Ugyebár elég díszes virágcsokor? ez ezek az izék 18 helyen, köztük Rácalmáson (Bokányi) is fel fognak lépni. Majd meglátjuk, hogy menyi lesz a Jakabokra szavazó? Hanem az mindenesetre ér-

dekes, hogy különféle Jakabok és Miksák a töképenzesek, az ő révűkön jutott a tönk szélére gyenge nemzetünk és Jakabok és Miksák azok, a kik most felforgató eszmék maszlágvál tömik tele a jobb sorsra érdemes munkás nép fejét.

— Párbeszéd. A: Miért tette ki a czethal Jónát a partra?

B: Bizonyára, mert nem volt megkeresztelve.

— Bűnösök az orvosok között. Egyik legközelebbi számunkban hirt adtuk róla, hogy bizonyos Schwarz Jakab ur Lévai J. Jenő álnév alatt körülbelül öt hónapon keresztül bolondította a világot, a nélkül, hogy valaha orvosi diplomát szerzett volna. Denique is ki-tűnt a turpisság s midőn kiadták ellene az elfogatási parancsot, kerekelt oldott. Ez a hírünk nagy feltűnést keltett mindenütt, de voltak aztán, a kik pártját is fogták, teszem azt egyik lapotárunk, a mely a fráternek ropant ügyességét bántulta s aztán azt is kisütötte, hogy a hunczut nem is evangélikus, hanem katolikus volt. Hogy miért pártolja, annak megértésére azt hisszük elég annyi, hogy az illető Jakab is meg Schwarz is, de ha bármennyire ügyes volt is, mégis csak hunczut volt a teste is, meg a fekete lelke is, tehát kár pártolni. Aztán milyen jól esik t. laplárunknak, hogy ezt a hunczutot a katolikusok nyakába varrja. Ha megnézte volna a hivatalos aktákat, meglelte volna, hogy ő maga is ev. lutheránusnak vallotta magát, mi azonban mégis csak azt hisszük, hogy a fráter, a ki diploma nélkül orvososodt játszott, a keresztény vallást is azért használta cségerül, mert ugy talán még könnyebben és még többeket csapathatott be.

— Kinevezések a póstánál. Gasy J. Jenő pósta- és távirda fogalmazó segédtitkárrá, Metykó Károly pósta- és távirda gyakornok tiszté, özv. Dimitrievits Milána és Hittler Gizella kezelőkké, Biró János pósta- és távirda szolgálaltisztte nevezetett ki.

— Felülvizsgálat. A megyei vegyes felülvizsgáló bizottság a városház nagytermében Fiáth Pál báró főispán elnökle mellett f. hó 10-én d. e. 9 órakor kezdi meg működését.

— Megrövidített munkások. Romániában az erdők kihasználására a magyar korona országai területéről nagy számban alkalmaztatnak munkások a nélkül, hogy jogviszonyaik szabályszerűen kiállított, aláírt és hatóságilag hitelesített szerződéssel előzetesen biztosítva volnának. Gyakran megesik azután, hogy a munka színhelyén egyenetlenségek támadván, ezt a vállalkozók arra használják fel, hogy a munkásokra kedvezőtlenebb feltételeket erőszakolnak, vagy ha nem is, készpénz helyett váltókkal fizetnek. Ezen állapotok gyakran rendőri beavatkozására is okot adnak, a munkások és családtagjaik pedig pénz hiányában betegségeknek és éhségnek vannak kitéve s igényeiket kellő szerződéssel hiányában nem tudják érvényesíteni. Hogy a hazai munkások ily károsodásoktól megóvassanak, a belügyminiszter felhívja az összes hazai törvényhatóságokat, hogy intézkedjenek, miszerint a Romániában készülő erdei munkásokat figyelmeztessék, hogy előbb kellő alakban szerződést kössenek s ezen szerződés egyik hiteles példányát a szerződés helyére névvel illetékes bíróságnál tegyék le, és utólevél, csak azok részére hozsának ajánlatba, a kik ily szerződést felmutatnak.

— Meghívó. A székesfehérvári iparus ifjuság önképzőköre f. hó 7-én, vasárnap saját helyiségében (Szarka-u. 6. sz.) pénzátára javára ének, szavaltatok és tánczczal egybekötött felolvasó estélyt rendez, melyre a meghívók már sthűkülettek. Kezdeté este 8 órakor. Belepti-dij tetszése szerint.

KÖZGAZDASÁG.

Fejérmegye tejszövetkezetei.

A Fejérmegyei Napló egyik számában általános buzdításként említettett, hogy több községben indult üdvös mozgalom falusi tejszövetkezet létesítésére.

A dolog rendkívül fontos közgazdasági érdeme indít bennünket arra, hogy ezen mozgalommal bővebben is foglalkozzunk különös tekintettel a mi megyei és mai állapotainkra.

A M. K. földmívelésügyi miniszter e téren tanúsított jóakarátát és nagy tevékenységét az egész ország osztatlan örömmel és hálával szemléli s alig van megyénkben is község, hol édeklődést, sőt vágyat, kedvet ne találnánk a tejszövetkezetek alakításához.

Mi az oka, hogy még mindig a vágytól tartunk?

Többféle oka oka van annak.

Hogy a gazdálkodó nép nem látná be ezen intézmény hasznát, állítani nem szabad, sőt személyes tapasztalataink alapján állíthatjuk, hogy benne nemcsak a hasznos intézményt ismerte fel, hanem úgy beszél róla a saját körében, mint mentő eszközről, mely ha sokáig késik, csak a reménytelenség és zűllés gyökereit engedti a nép lelkében tovább hatalmasodni.

A fejérmegyei gazda a csod szakadékosabb szelén áll, mint bárki más. Tradíciói, természet, földrajzi viszonyai arra utalják, hogy a földhöz erősebben ragaszkodják és az östermelést egykönnyen ne cserélje fel semmi szebb színi, de bizonytalanabb vállalkozással. Az ezer oldalról jövő tanácsok közt mégis tanácsalanul áll talán érzelmei, sejtelméi által lenyűgözve. Próbálkozzék szőlőműveléssel? De rettenetes teher a kezdet. A gyümölcs nélkül álló négy-öt telepítési esztendő, a karró, a drága szénkedő, az emelkedő áru permetező anyag, a drága munka, fagy, jég s ha mindezeket túl vergődött, egy-két vidéket leszámítva, terményt nem értékesítheti, vagy csak legfeljebb elvesztegetheti. Fogjon ipari műanyag anyaghoz? Először nem is ért hozzá, másodsor annak értékesítése egyenlő most még majdnem a lehetetlenséggel. A házi ipar fejlődésével, vagy jobban mondva megteremtésével — mert eddig az megyénkben nem létezik — fel tudná dolgozni azt maga is, de az értékesítés kérdése itt talán még riasztóbb alakban kerül újból útjába. Súlymentenyésztés, méhészkedés, stb. stb. Istenáldotta dolgok mind, de inkább csak ki-föltöztetésre valók annak a zsáknak, mely a földi élet kenyerét tartalmazza. De mikor a zsák annyira ernyed, hogy nem bírja meg a toltozást sem, mit tegyen? Varr belőle koldustarisznyát, vagy legfeljebb vándorbatyut — Amerikába. Az Adria meg olesón ki is viszi.

A mi programunk, a mi szociális tevékenységünk félreértése volna az, ha valaki sorainkból azt magyarázná ki, hogy östermelő népiünket az újítástól, üdvös vállalkozástól és az apróbb keresetforrások felkutatásától visszariasztani akarnánk. Nem. *Mi azokba népiünket fokozottabb erővel fogjuk bevezetni*, de addig is, míg az ahhoz szükséges érettség népiünkkel elérhető, mindent meg kell ragadnunk, mi gyorsan vezet célhoz s a mi a nép alapfoglalkozásának keretén belül könnyűséggel vihető keresztül.

Erre jobb, alkalmasabb lépést nem tehetünk, mint a falusi tejszövetkezetek megalakítását.

Nem a nép apathija téhat a tétlenség

oka, hanem elsősorban a vezetők éhhetetlensége, vagy szétszórtsága.

Ahhoz, hogy valamely község önállóan szervezkedjék, sok költség, nagy apparátus szükséges, mely még sem áll arányban az értékesítési előnyökkel. Ily szövetkezeteknél a teljes vaj, esetleg sajt kikészítésig vagyunk kénytelenek elmenni. Az első esetben a fennmaradó melléktermények értékesítése új nehézségekbe ütközik, sokszor sikertelenséggel jár. De ez még kisebb baj annál, mikor a főttermény, a vaj sem értékesíthető kedvezően. Itthon szó se lehet előnyös vajhelyezéséről, a hécsi piac ma nem fizet úgy mint ezelőtt, s a kisebb szállítások megölő betűje a portó.

Berlin vagy London, melyeknek óriási vaj-konsumja nagy bevittelt kíván, oly piacok, melyen a külön álló kis vajszövetkezetek az ő napi 40-50 kilogrammjukkal elvesznek és szóba se jöhetnek. Még Bécsben is a hatodrendű és rosszul fizető kereskedő köthet csak szerződést ily apró-cseprő szállításokra.

A falusi tejszövetkezetek életképességének első feltétele az erők összesítése, mely nagy költség megtakarítással jár, a második a vajnak egy minőségű kikészítése központilag, mely az állandó piacot teremti meg.

A sajt kikészítésről ne is szóljunk, mert ott lehetetlen egy falusi kis szövetkezetnek versenyt próbálni a megszokott, megkedvelt és igazán művészi tökélyvel készülő sok sajt-féleséggel. A helyes kialakulás tehát ez volna. Fejérmegye községeiben megalakítani legkevesebb husz tejszövetkezetet, tisztán a tejbevitelre, a tejszín elválasztására és a központba leendő beszállításra. Az ily berendezkedés egy egy kisebb helyiségben is körösztül vihető néhány száz forinttal, mely a tehének után fizetendő részvény összeggel kifizethető, s nincs szükség adósság csinálására. Ha ennyi szövetkezet megalakult, azok a munka megkezdése előtt egy fejérvári központba egyesülnek, mely központ az ő tulajdonukat képezni s a teljes kikészítés eszközeivel rendeztetik be. Meg vagyok róla győződve, hogy megyénk nagyobb tehénészettel foglalkozó földbirtokosai szívesen nyújtják kezüket az ily központ létesítéséhez, s a mi kis, de egyesülés által tömörülő erőinket nem vetik meg s lesznek szövetes és részvényes társak.

Birjuk a magas kormány határozott ígértét, hogy minden erejével támogatni fogja az ilyen vállalkozást, talán még szívesebben, mint az eddig létesült, úgy nevezett „vájközpontokat”, melyek bár állami felügyelet és támogatás mellett létesültek, de még is magán vállalatok. Ilyen például a veszprémi vaj-központ is, mely bennünket annyiban érdekel közelebről, hogy szomszéd és tisztviselője megyénkben üdvös mozgalmat fejt ki a falusi tejszövetkezetek alakítása körül, azért ugyan, hogy azokat Veszprémhez csatolja, s így első sorban magán ügyet szolgál, mégis igen nagy hasznára van vele a közügynek is. Hogy mozgalmuk több fejérmegyei községben nem vezetett sikerre, tudunkkal épen abban leli magyarázatát, hogy az a központ Ruda Ernő és Társainak vállalata, s így az avval való egyesülés nem az alapszabályokkal, hanem a ridegebb szerződéssel lehetséges, mely mód a mi népiünkkel nem népszerű dolog és nem bizalmat keltő. Sokkal melegebb, közvetlenebb a magyar nép csatlakozása, ha az önön maga közt oekonomikusan történhetik, sőt közgazdasági és szociális szempontokból is az kívánatos, hogy a központ gyámsága mellett is bizonyos nagykorúság

jellemezze a szövetkezeteket, mely a közös központba való társulás által ideálisan van megoldva.

Nem tudjuk, hogy a fejérmegyei gazdasági egyesület, melynek még alig van 200 tagja, de így is vezetésre és kezdeményezésre jogosult, minő tervekkel rendelkezik ez ügyben, vagy egyáltalán van-e szándéka szép céljának ezen eszközét megragadni. Annyi azonban elvitatlanul bizonyos, hogy a nép és a községek természetes vezetői ezen kérdés előtt ki nem térhetnek, s hisszük, hogy nagyon rövid idő alatt együtt üdvözölhetjük őket a fejérmegyei tejszövetkezetek ügyének rendezésénél.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

F. P. *Helyben.* Ön csodálkozik azon, hogy a függetlenségi párt helybeli organuma maga az, a mely a pártot minden látszat szerint szétrobbantani törekszik. Őt év óta agitál Kalocsay ellen, a ki ma is bírja egy jelentős többség bizalmát, szítja az Ugron-pártot, pedig annak kereteiben még legkönnyebben lehetne a függetlenségi eszmét diadalra juttatni. Nem kell neki az Eötvös-Kossuth-párt. (Kinek is kellene?) Hát mi kell neki? Ó maga se tudja. *Tiszta* függetlenségi pártól beszél. De hát hol van az? Ki csinálja meg? Hígyje el, talán ezért jutnak az emberek meglepő logikára. A minap hallottuk egy nagyon komoly és előkelő triembert-öt (nem néppárti), hogy ez a dolog egészen odalyukad ki, hogy a Sz. H. tulajdonképen a kormánypárt utját egyengeti valaki érdekében. És az az ur nem is maga áll véleményével. Mi nem állítjuk, nem is hisszük, de nem is csodálkozunk rajta, ha valaki ma így gondolkozik.

Alapított: 1865.

Uj. Schaumann József

ARANYOZÓ ○ ○ ○

MÁRVÁNYOZÓ ○ ○

TEPLOMDISZITÓ

TÜKÖR, KÉPKERET

RAKTÁRA ○ ○ ○ ○

SZÉKESFEHÉRVÁR,
 * Barátok új épületében. *

Elvállal mindennemű aranyozást és diszítést, ugymint: ————

TEPLOMOK, SALONOK,
 KÁVÉHÁZAK, DISZTERMEK
 ARANYOZÁSÁT ÉS PLASZTIKAI DISZÍTÉSÉT ○ ○ ○ ○

Eladó vendéglő.

Palotai-utcza 69. szám
 alatti vendéglőhelyiség
 (4 szoba, 3 istálló, fél-
 szer, kerthelyiség teke-
 pályával) szabad kézből
 eladó.

Tudakozódni **Tóth Sándor** város-
 ház-közi vendéglősnél lehet.

Árlejtési hirdetmény.

Székesfejérvár szab. kir. város hatósága ált. a város határában és kezelése alatt levő sorompókon kívüli utaknak 1901. évben leendő fentartásukra szükséges fedanyagok termelés és szállítása hat kimutatás alapján külön-külön árlejtésen vállalatokba adatni határozatván. ezen árlejtés Április hó 10 én délelőtt 9 órakor fog a városház gyűléstermében a megállapított feltételek alapján megtartatni, melyre vállalkozni kívánók meghívotnak.

Az első számú kimutatás szerint a moóri utra 110 kp., iszka-szent-györgyi utra 25 kp. és a keresztöltésre 45 kp. összesen 180 kp. rostált kavics termelése és helyszinre szállítása bocsátatik árlejtésre, melynek összes kikiáltási ára 1076 korona, s bánatpénzül mely óvadékul is szolgál. 108 korona teendő le.

A II-ik számú kimutatás szerint a zámolyi-utra 160 kp. és a kis-kut utjára 22 kp. vagyis együttvéve 182 kp. rostált kavics termelése és helyszinre szállítása bocsátatik árlejtésre, az összes kikiáltási ár 1383 korona 20 fillér, bánatpénzül pedig 138 korona teendő le

A III-ik kimutatás szerint a székesfejérvár-érdei utra 160 kp. s a borjukuti utra 26 kp. vagyis együttvéve 186 kp. törtkő termelése és helyszinre szállítása bocsátatik árlejtésre, az összes kikiáltási ár 1636 korona 80 fillér s bánatpénzül 164 korona teendő le.

A IV-ik kimutatás szerint a seregélyesi utra 160 kp. és az adonyi utra 25 kp. vagyis összesen 185 kp. törtkő termelése és helyszinre szállítása bocsátatik árlejtésre, az összes kikiáltási ár 1702 korona, s bánatpénzül 170 kor. teendő le.

Az V-ik kimutatás szerint a sárkereszturi utra 160 kp. törtkő termelése és helyszinre szállítása bocsátatik árlejtésre, a kikiáltási ár 1920 korona és bánatpénzül 192 korona teendő le.

A VI-ik kimutatás szerint a csikvári utra 200 kp., az urhidai utra 45 kp. és a táczyi utra 35 kp., vagyis összesen 280 kp. törtkő termelése és helyszinre szállítása bocsátatik árlejtésre, az összes kikiáltási ár 3136 korona, bánatpénzül 314 korona teendő le.

Az elvállalt munkákat vállalkozók

által folyó 1901. évi október hó 31-ig multhatlanul befejezendő.

Székesfejérvárott, 1901. évi április hó 2-án.

Polczer Péter,
gazdasági tanácsos.

Éremmel kitüntetve!

SIMON LAJOS
asztalos és kárpitos
butorraktára
SZÉKESFEJÉRVÁROTT,
Kossuth-utca 11. szám.

Ajánja saját készítményű asztalos és kárpitos butornakákkal dúsán berendezett üzletét, hol mindennemű asztalos és kárpitos munkák gyorsan és pontosan elkészíttetnek.

jutányos áron.

Első zarándoklat utazás
1901-ben.

Róma (Loretto).

Indulás Budapestről, 1901. április 25-én.

I. és II. oszt. április hó 26-án indul.

Árak:	I. osztály	120 for nt.
	II. " "	95 " "
	III. " "	42 " "

Bővebbet a részletes programmmal, melyet kívánatra szívesen bárbinck küld

Magyar Utazási Iroda.

Budapest, IV. Ferencziek-tere 2. I.

VÉGH GYULA

szobafestő, mázoló. Kossuth-u. 15. (Györy-ház.)

Elfogad czim-, szoba, kép-, templom- és oltárfestési — valamint mázoló s krétarajz munkát.

Legujabb secessió minták dús választékban.

Első magyar varrógép és kerékpár-gyár részvénytársaság. Budapest.

Ajánlják hazai gyártmányú **Adria, karika-hajós Singer, Wheeler Wilson, Howe** stb.-féle saját készítményű

varrógépeiket és kerékpárait

a legjutányosabb árak mellett. — Nagy raktár minden néven nevezendő varrógép és kerékpár alkatrészekben. — Ajánlják továbbá teljesen berendezett javító műhelyüket, hol mindennemű varrógép és kerékpár javítások gyorsan és pontosan eszközöltekn.

Vezető igazgató **Márkus Simon özvegye és fia** czégnél Székesfejérvárott, Nádor- és Rózsá-utca sarkán a ciszterciátok templomával szemben.

Többször kitüntetve!

Asztalos szakmába
vágó megrendelést
elfogad

NAGY JÓZSEF
SZÉCHENYI-UTCZA 24. SZ.

Készen kapható: Nyaraló vagy gyermekszobába, esetleg előszobában alkalmazható fehér fényezett szekrények s 16 személyre eblődő s egyéb butorok.

Alapítatott 1858. évben.

Telep Palotai-utca 23.

Telefon-szám 79

Sürgöny-cím: Concordia Székesfejérvár.

PFINN JÓZSEF CONCORDIA

TEMETKEZÉSI VÁLLALAT, ÉRCZ- ÉS FAKOPORSÓ RAKTARA

Székesfejérvárott, Sas-, Jókai- és Iskola-utca sarkán, a „Fekete Sas” szálloda átellenében.

A legolcsóbb és legdiszesebb temetések elvállaltatnak.

Sirkoszoruk!

Vidéki megrendelések távirat útján is ellátástétnek.

Hullák szállítása a vidék bármely irányába eszközöltetnek.

Sirkoszoruk!

Alulírott ezennel becses figyelmébe ajánlom a nagyérdemű közönségnek — helyben (Székesfehérvárott) Zöldfa-utca 19. szám alatt — a mai kor kívánalmainak megfelelően berendezett

kőfaragó-üzletemet és sirkőraktáromat,

hol elvállalok ugyanis minden, e szakmába vágó kő- és képfaragó munkákat, mindenemű *Márvány, Granit, Syenit* és *Labrador* stb. siremlékek készítését, úgy természetesen homok kövekből készítek mindenemű sír- és utifeszületkereszteket a legszebb kivitelben.

Elvállalok továbbá sírszegély-kövek készítését mindenemű kőből. Készítek mindenemű márványkőből *keresztelő medenczét* és *Urasztalát* — márvány asztal-lapokat és mozdókat Carrarai- és különféle márványból; ugyancsak elfogadok régi sírkövek átalakítását és javítását.

Munkáimért mindenkor szavatolok, melyet a legcsinosabb és legszebb kivitelben készítek a legjutányosabb árak mellett.

Vidéki megrendeléseket gyorsan és pontosan eszközölök.

Számos pártfogást kérve
kiváló tisztelettel

RÁKOS FERENCZ,
kőfaragó-mester.

SZÁMMER IMRE

KÖNYVNYOMDÁJA SZÉKESFEJÉRVÁR.

o o o o o ELVÁLLAL MINDENEMŰ
o o o o o KÖNYVNYOMTATÓ ÉS KÖNYVKÖTŐ
o o o o o MUNKÁK KÉSZÍTÉSÉT IZLÉSES
o o o o o KIÁLLÍTÁSSAL, JUTÁNYOS ÁRON.

• • • • • AJÁNLJA DÚSAN FELSZERELT o o o o o
• • • • • RAKTÁRÁT o o o o o
• • • • • IRODAI FOGALMAZÓ, LEVÉL o o o o o
• • • • • ÉS CSOMAGOLÓ PAPIROKBAN. o o o o o

• • • • • KÉSZLETBEN TART MINDEN-
• • • • • NEMŰ NYOMTATVÁNYT ÜGY-
• • • • • VÉDEK, SZOLGABIRÓSÁGOK,
• • • • • KÖZSÉGEK, EGYHÁZAK STB.
• • • • • RÉSZÉRE. o o o o o

BÁSTYA-UTCZA 9. SZ. || || || TELEFON 99.

Allein echter Balsam
aus der Schutzingel-Apothek.
J. Thierry in Pregrada.

Nélkülözhetlen és felülmulhatlan hatása elmaradhatlan.
Világczikkek, kivitel minden országba.
CHIEF-OFFICE 48. BRIXTON-ROAD. LONDON S. W.

A legmegbízhatóbb, legjobb az egész világon hírneves és legkeresettebb háziszerek a

Thierry A.-féle balzsamok

felülmulhatlan minden mell-, tüdő-, máj-, gyomor és minden belső betegségben. Külöleg
leghatásosabb **sebgyógyítószer.**

Valódi csakis a minden államban regisztrált zöldesűn **apóxa védjeggyel** és zárruppall belesajtol: **Allein echt** címmel. Kimutatható évi gyártás 6 millió palack. — Postán küldve 12 kicsiny vagy 6 kettős palack 4 korona. — Egy próba palack prospectussal és a világ minden országában lévő raktárak jegyzékével együtt 1 korona 20 fillér. — Szétküldés csakis az összeg előlegesen beküldése mellett történik.

Thierry A. centifolia kenőcse

(neve csodabalsam) eddig el nem ért összehuzó erővel és gyógyhatással! A műtéteket legtöbbnyire fölöslegessé teszi. Ezzel a kenőccsel egy már 14 éves gyógyíthatatlannak tartott csontszű, sőt legújabbban egy 22 éves súlyos rákszerű bajt gyógyítottak meg! Hatása antyseptikus és gyors enyhülést, lehűtést és teljes gyógyulást hoz mindennemű gyulladásoknál és seueknél. Puhítólag és eloszlatólag hat és eltávolít biztosan bármennemű akármilyen mélyen behatolt idegen testet. **Egy tégely** bérmentesen 1 kor. 80 fillér csakis az összeg előleges beküldése mellett. Nagyobb megrendeléseknél olcsóbb.

Kimutatható évi gyártás 100.000 tégely. Mindkét szerről egész levéltára áll betekintésre a világ minden országából beérkezett eredeti bizonyítványokon. — Kerüljük az utánzatokat és ügyeljünk a minden tégelyen beégetett czégre: **Apothek zum Schutz engel des A. Thierry.** Ahol raktár nincs, ne hagyjuk magunkat hamisítványok vagy állítólag hasonló értékű készítmények vételére rábeszélmi, hanem, **réndeljük közvetlen és czimezzük azt:**

Apotheker A. THIERRY'S FABRIK IN PREGRADA bei Rohitsch-Sauerbrunn.

Az os. t. cs. és kir. áll. hivatalnokok szöv. szállítója. Contractor of the War-Office and the Admiralty London.

Kapható: Török József gyógyszerárában Budapesten, Király-utca 12.

Hirdetések felvételnek kiadóhivatalunkban (Szent-István-tér I. szám) jutányos áron.

Egyházi és egyleti zászlók.

Kiüntetve:

Szeged 1876. — Székesfehérvár 1879. — Dees 1879. Budapest 1885. és 1896.

Magyarország legrégibb egyházi szerek és
zászlók gyára

OBERBAUER ALAJOS utóda

József főherczeg és K. otild főherczegasszony
ő császári és királyi fenségeinek udvari szállítója
BUDAPEST, Váci-utca 15-ik szám.

Alapított 1863-ik évben.

Elismert, megbízhatóság, pontos és szolid kiszolgálás.

Ajánlom dúsán felszerelt

egyházak és kápolnák berendezéséhez szükséges tárgyaimat
a legjutányosabb áron, a lehető legszebb kivitelben, nevezetesen:

MISERUHÁKAT,

pluviale, dalmatika és ornátusokat.

Egyházi és társulati lobogókat.

Tüzoltó, iskolásgyermek, Mária-társulati, ipartársulati, dalegyleti
és temetkezési egyleti zászlókat.

Szent szobrokat, csillárokat, ciboriumokat és kelyheket.
Fali- és oltár-gyertyatartókat és oltárlámpákat.

Monstranciákat, stáció-képeket,

oltárokat, úrkoporsókat stb.

Régi ruhák javítását, valamint kelyhek, ciborium, monstrancia,
oltárlámpák és oltár-gyertyatartók megeztűstözését vagy meg-
aranyozását elvállalom és olcsón készítem el.

Nagy választék arany-, ezüst- és selyem-hímzésekben, valamint
hímzett egyházi ruhákban.

Képes árjegyzéket és költségvétést

• • kívánatra bérmentve küldök. • •

M ű h í m z é s .

Nyomatott Szammer Imre könyvnyomdai intézetében, Székesfehérvárott.

HUSVÉTI MELLÉKLETE.

1901. APRILIS 6.

HUSVÉT.

A zagas menyeből mintha lekiváncoznék egy ájtatos melódia s a földön mintha végig rezegne egy áhitattal teli fohász... Tündöklő bíbor palástban tör elő fehér lebegő, lehelletszerű felhők mögül a nap és jóleső melegséggel takarja arany között csicseregő, éneklő madárkák megkapó trillái összeolvadnak a templom harangjainak komoly, ünnepi kongásával, a távolból diesteli szolozsmát hoz felénk a gyöngéd, illatos fuvalom, édes, szerelmes öleléssel elsurran mellettünk, hogy megsimogassa a mélységben meghúzódó fűszálakat és lecsókolja róluk a harmatos, gyémántos cseppeket.

Millió szív imája egyestülten száll fel a magasba s az oltár lépcsőire hull a szemek örök harmatja. Igen, a szemek tiszta harmatja hull az oltár lépcsőire és sok-sok szenvedő hálaimát küld az Isten fiához, mert feltámadt Ő, a ki megváltott és megváltott Ő, a ki szeretett.

Tizenkilencszáz évvel ezelőtt forrongott és vajudott a világ, mert az Örök eszmében megszületett a szenvedők vigasztalója és a boldogság után epedő emberi szívek üdvössége. Mikor a haladás eszméje oly mélyre sülyedt, hogy a természeti jog argumentációjával védtek a rabszolgaságot s még maguk a rabszolgák sem elnyomott emberi jogaik védelméért nyulnak fegyverhez, hanem uraiknak türethetetlen bánásmódjával iparkodtak védeni lázadásait, — az emberi jogok eszméjének ily sülyedésében új életre kellett támadni a szabadság eszméjének is.

Két táborra volt szakadva a világ. Zsarnokok és elnyomottak osztályára. A jog forrása nem az igazság, hanem az erő volt csupán. A hatalmasabb elnyomta a védtelent és gyengét. Meztelen nők, éhező gyermekek, haldokló rabszolgák sóhajai igazságot kértek az örök igazság Istenétől. A tapsok között legyilkolt ártatlanok vére szétfecscsent a cirkszok homokján s a testvériség eszméjét párolgta bele az igazság utáni szomjuhozó lélekbe.

A rothadó társadalom új életésiróját, új eszmék erejét keltette életre. S míg egyfelől a zsarnokság önkényébe sülyedt ember embertársának testével eteti, a lukrani tó halait, hogy izletesebb husuk legyen, — addig a távol kelet pusztáinak mélyébe vonul az Isten-ember, hogy testét böjttel és sanyargatással edzze a megváltás nagy munkájára. Az egyik nem tudja rabszolgáinak nevét s e célra külön tart egy nomenkalatort, a másik pedig kijondja azt a hatalmas, világot átalakító szót: te szenvedő ember, *testvérem* vagy.

Róma fényes palota-sorai között hullámlik a kéj után vágyó csöseselék s éhes naplopók, rongyos bölcsészek, czitra ruhájú, festett arcú perfidák tolongnak a Mars-mezőre, hogy a cirkszok vérgőzölését újabb játékok váltsák fel, Róma kaczag a pojáczák bukfeneczein. A nappal gyönyöreit átviszik az éjszakába s midőn a részeg főkön falernói rózsakoszorúk ingadoznak, a leszurt gladiatorok halálhörgése sikolt bele a néma éjszakába. Ott tobzódik Róma ifjusága, nappallá téve az éjszakát, hogy az éjnek több legyen az ingere és a bűnök setétebb a fátyla.

A messze Moáb vidékén, a Holt-tenger büzhödött, setét vize mellett, ott látjuk szintén összegyűlni a rongyos zsidóhalászokat s egy ifju emberszeretetet hirdet s a testvériség szent gondolatának igazságaira tanítja őket: „Szeressed embertársadat, mint tenmagadat. A mit nem kívánsz, hogy neked cselekedjenek, te se cselekedd azt mással. Boldogok a tiszta szívűek, mert ők meglátták az Istent. Boldogok, a kik sirnak, mert ők megvigasztaltatnak. A ki az éhezőnek és szomjuhozónak csak egy csepp vizet ad az én nevemben, bizony elveszi jutalmát“.

Csodás, termékeny szavak ezek, melyek felforgatják a hatalmas világbirodalom alapjait, hogy új társadalmi rendnek magvait hintsék szét és boldog martirok nevével tegyék termékenynyé.

Ime, a szabadság és testvériség eszméje, mely természetünknek veleszületett tulajdonsága, de a mely évszázadok sülyedésében elvesztette régi fényét és ragyogását: új apostolra talált és sirjából feltámadott.

A szenvedő emberiség véréből és könnyeiből új gondolat sarjadzott s egy ifju, ajakán az Isteni bölcsesség szent szavával, szívében az emberiség összes fájdalmával hirdetni kezdi ezt a gondolatot. Védelmébe fogadja a gyengét és elnyomottat, lehajtja szent fejét a rabszolgának korbácsütéstől felszaggatott keblére s ápolja mindazt, a mi szenved és sebekből vérzik. Felemeli a porból az eltiport emberi jogot és méltóságot s a nyers erő kegyetlenségével szemben új, ismeretlen eszméknek hatalmát szegi. Kezébe veszi az emberi hiadás eszméjét, az igazságot és emberszeretetet s hogy tudhassa az egész világ, odaszegzett keresztfére magával együtt a Golgotha magaslatán. Oh! mi hatalmasabb annál az eszménél s ennél a kéznél, mely meghódította a nagy világot s az emberiség szívét, nem vassal felfegyverkezve, hanem vassal átszűrve!

Ki csodálná, hogy a mikor ezek az új eszmék beleilleszkedni akartak a dolgok megszokott rendjébe és az emberi szellem láthatárába, a visszahatás buta ereje csirájában akarta eltojtani azokat. A keresztfá az emberi szellem fejlődésének logikája és történelmi következménye csak.

Oda szegették mezitelen testtel és vézű sebekkel a keresztfára... Szerencsétlen felfogultság, mely az eszmét benne megölni akarta. Az az egyszer kimondott isteni gondolat közkincsévé lett már az emberi szellem nagy erkölcsi tökéjének. Az emberiség most már benne az egyenlőség apostolatát, a szegények gyámoltóját, a gyengék védelmezőjét, az igazság és emberszeretet eszméjét látta meggyalázza.

Hiába szúrjátok most már szívét kereszttül; fektethetitek már őt sziklasírba, állithattok melléje fegyveres öröket s gördithettek koporsójára bérczeket, melyeknek ormai az égig érjen: föl fog támadni sirjából, mert az eszme örök, mert az eszmét megölni nem lehet!

Végig harsogja a világot az a csodás, észbontó szó: Feltámadott! Az a szó, mely az ezredévek vallásos hitének lezgránit-alapja s ezredévek kétségének anyaméhe! Az a szó, mely a hívő léleknek szárny, mely a csodás magasságba emeli; kételkedő elmékben pedig ék, melyet emberöltők hite ver bele.

Feltámadott! Ez a szó ép oly örök, mint az Isten „Legyen!“ szava, mert ez is új világokat teremtett. Feltámadott, mert sirjából vele együtt új eszme ébredt életre: testvériség, az egyenlőség és az emberszeretet eszméje.

Méltó, hogy ezeknek az eszméknek évezredek múltán is alleluját és hozsannát kiáltson az emberiség.

Alleluja! Alleluja!

A fészek.

*A völgy ölén, borongó, zord hegyek között
Hol a patak csevegve surran át,
Hol a mező virágba öltözött
Egy vig madárkapár ütött tanyát.*

*A zöld lombok között, az ág bogán,
Kerek, piczinyke fészket fontanak;
S az enyhe sátor árnyas lombfalán
Csak néha szórt át egy sugárt a nap.*

*S midőn a fészek lágy ölében már
A nőmadár picziny tojásin ült,
Vigan dalolt a másik kis madár,
Úgy csattogott, kis szíve úgy örült.*

*Visszhangozá dalát a zöld berek,
És csattogó danát daloltak ott
A kis patak s borongó zord hegyek:
Dicsérték Azt, Ki mindent alkotott:*

— Jsten! — szólék — szívem hálát rebeg,
Hisz nagy világid közt a kis madár
Fészket is óvja, védi szent kezéd,
Mert őt is boldogságra alkotád.

*A szívem visszavont oda, a hol
Az erdő olyan édes illatot lehel,
A kis madár oly bájosan dalol,
S az erdő rája visszhanggal felel.*

*Fülembe fájó, bús panasz hatott,
Kesergve síró, szakgatott panasz.
A vén, kopott, mogorva sziklafok
Kesergve, sírva, visszasírta azt.*

*A kedves fészek összedulva volt,
A kis tojások földön, szerteszt...
Jtt vig öröm és boldogság honolt,
S most... pusztulás foglalta el helyét...*

*Ki űlta szét a kis madár lakát?
A lágy fészket picziny tojásával?
Egy prédaéhes vadmadár talán,
Ján orv kezek, vagy zúgó vad vihar?...*

*De nem felelt szavamra semmi hang...
A kis madár tovább panaszkodott,
Az ágon bűgva sirt a vadgalamb.
Fájó szívem panaszra kelt legott:*

— Uram, Ki véded azt, ki elhagyott,
Ki szórsz, ha kell, ezer villámokat,
A kis madárt mért hagyta el karod?
Hogy sír szegény, a szíve megszakad!

*Ott jártam, ott, a völgy ölén megint,
Hol a madár örömdalt énekel,
A hol szegényke elsírta a kint,
S a szívem édes, új örömrre kelt:*

*Az ág bogán, a zöld lombok között,
A hol a fészek összedulva volt,
A kis madárpár új fészket kötött,
És szívrepesve újra ott dalolt.*

*A fészek lágy ölébe' újra már
Piczinyke, szép tojások voltanak;
És újra hallgatá a nőmadár,
A bájoló szerelmi dalokat.*

*A szikla bérce visszacsattogá
A csengve-bongó, búvós hangokat,
A gerlepár felelt kacagva rá,
S mormolva szóló belé a kis patak.*

— Mi jó vagy — szólám — Jstenem!
Ha sujt karod s megvérezé szívrnk,
Epeszt a kí, a fájó gyötrelm;
Megóvsz: hiszen reményt adál nekünk!

Bilkei Ferencz.

KLÁRI.

Dömötör Bálint három izben is megfordult a főbíró urná a leánya cselédkönyve miatt. Első izben nem kaphatta otthon, mert künn a határban vadászott a főbíró; másodizben se beszélhetett vele, mert akkor meg névnapot tartott. Sajnálkozott is Dömötör, hogy a szegény urakon van az iga s mindig olyan sok az elfoglaltságuk! Harmadszorra aztán szerencsével járt; megkapta a könyvet, azt a szép kéktáblás, nagy pöcsétes könyvet, amire bizony már égető szükség volt. Mert Klári sok volt ahhoz a kenyérhez, mit Dömötör fírasztó munkával napról-napra megkereshetett. Istók, a Klári öcsce, ki már az ötödik esztendejét járta, maga is elég nyűg a szülőkn; Klári meg nagy leány, az ismétlő iskolából jó ideje, hogy kimaradt, hát a házon kívül is próbálhat már valamit!

Az apja a kezei közé adta a könyvet.
— Itt van a jussod, Kalára! — aztán megbecsüld!

Kis batyuját, melybe egy kis perkál szoknyát, egy kékfőstött kötényt, egy kis otthonkát, meg két batiszt kendőt rakott az édesanyja, a hóna alá fogta s könyvezett.

Mit csinálom én maguk nélkül, édes szülém; — elveszelődöm idegenbe!

Az Istók gyereké bogótt.

— Ne menj el Kalára! — nem eszem el többet a kenyeret előled.

Az anyjuk szintugy siránkozott; csak Dömötör tartotta magát keményen.

— Immár tizenégy* esztendő s multál, leány. Nem tarthatunk örökéig itthon!

Hogy megindultak a hosszu utra, az utca végén Gyömbér Flóri jött velük szembe. Klári mikor ezt az apró, tömzsi legénykét, ki minden bucsun a leghüségesebb tánczosra volt, megpillantotta, — elpirult. Égett az arca, ragyogott a szeme, mignem egyszerre megint könyhullás lett a vége mindennek. Gyömbér Flóri ügyetlen mozdulattal nyult a leány keze után, gyengéden szorongatta azt s vigasztalólag szólt:

— Ne sírj, Klára! — hiszen elkisérlek a hártáig. Ne sírj!

Vasárnap volt. A délutáni könyörgés még nem ért véget. A templomból kihallatszott az ének, a mi urunk Jézus Krisztusról szóló:

Sebehez ragadott
Ruháit lerángatják;
Szolgák nagy dühösséggel
Sebeit megújítják.

Az orgona síró dallamát tulneszte az öreg Koppantó Márton mormogó hangja. Klári kiismerte a többi közül.

Nem akart úgy elmenni, hogy utójára egyet még ne imádkozzék.

Átlépték a templom küszöbét. Ott az ajtó közelében letérdeltek. Ajtatosságukban az Istók zavarta meg a hívőket; hangoskodni kezdett, kenyeret kért.

— Ne, lelkem kis öcsém, — mondta Klári s az utraulóját megfelezte vele.

Tovább igyekeztek. Mindig távolabb, mindig távolabb esett tőlük a falu. Már nem láttak belőle mást, csak a templom fényes, csillogó keresztjét. Istók nem bírta az utat, a nénye ölébe kéredzkodott. Klári felkapta, össze-vissza csókolta a gyermeket, hogy a könnyei végig csorogtak az arczán.

— Ugye sokáig látom már szegénykét. Én Istenem mikor láthatom megint!

A jegenyék már a keresztet is elfődték a szemük elől. Dömötör Bálint megszólalt:

— Most már magad is etlalás, leány — csak ezen az uton tarts, sehol le ne téj róla!

Istók nem kívánczolt el a őlből. Klári nem akarta odaadni. Dömötör erőszakkal vette el tőle. Az anyjuk a köténye csücskével szoritgatta szemeit; Gyömbér Flóri is egészen elérzékenyedett.

— Ne sírj Kalára! — majd visszasegit hozzánk az Isten!

Elváltak. Klári lassu léptekkel ballagott az uton s minden második lépésnél visszatekintett. Egyszerre csak eszébe jutott valami. Hirtelen kibontotta a batyuját s azzal a darab kenyérral, ami még abban volt, vissza szaladt.

— Adják oda az Istóknak; nekem majd csak kerül a városban is!

— Ez három esztendővel azelőtt történt. Azóta nagyot fordult a világ. Dömötörék hónapokig se

hallottak leányukról. Nyilván jó dolga van, gondolták, mert ha bajban volna, tudósítana magáról.

Dömötör Bálinté az utóbbi időben sokat betegeskedett. Egyszer már-már halatták is szegényt. Dömötör az egyik napon bekocoztatott hát a jegyző urhoz s levelet íratott vele a leányának. A levélben apróra elsorolta, hogy mi történt a háznál, hogy kell a munkáskéz, ki az édesanyját pótolja majd. Hát szép szavakkal kéri Kalárát, jöjjön vissza övéihez.

Az első levélnek még csak mását se adta a leány. Még egyszer s még szomorubb levélben hívja tehát Dömötör s nos, erre, kurta beszédben tudatta is, hogy jön. Nagy lett a sürgés-forgás Dömötöréknél. Istókot az anyja ünneplőbe öltöztette s megtudatták az eseményt Gyömbér Flórival is, ki már kora reggel beállított hozzájuk. Az esüt-gombos mándliját kapta magára, magassarku, rámás csizmákat buzott s rozmaringot tett a kalapja mellé.

— Hát csak eléje menjünk a Klárának bátyám?

— Eléje bizony, öcsém! — de csak szedke-lőzzünk, hogy még messzebbre jussunk, mint a multkoriban.

A multkoriban, három esztendeje már annak, Dömötörrel talán az öröm felettette el, hogy mily kinosan, milyen keservesen tellett az a kis idő?

Istók! — osztogatta a parancsokat, — ne bajmoldój most azzal a prózával. Gyere ide balkézt. A verset aztán el ne felejtöd, hogy felmondhassad a nénéd előtt.

Siettek. Dömötör kiszámította, hogy körülbelül hol esik meg a találkozás. Az anyjuk nagy kíváncsisággal nézegetett előre, mikor láthatja meg a koczkás meleg kendőt, melyben a holmiját hozza majd Klári. Gyömbér Flóri vidáman fűtvörészett s a kalapját is félrecsapta a fején. Istók csendesen ballagott az apja mellett, nem szólt semmit, csak evett.

Igy négyesbe mentek az utra. Alighogy azonban elhagyták a faluvégét, nagy meglepetést várt rájuk. Kocsi öltött a szemükbe, mely a messzeségből csendesen döcögött feléjük s hozzájuk érve megállt.

— Itt vagyok, kedves szüleim, jónapot kívánok! kiáltott le valaki a hátulsó ülésből.

Mind a négyen oda vetették a tekintetüket. Gyömbér Flóri hangosan szavazott.

— Nini, a Klára.

Dömötör és a felesége csendesen utána mondták:

— Az ám, a Klára!

Ámbátor maguk sem hitték, hogy Klárát tisztelhetik abban a fehérszemélyben, a ki finom urias ruhában nyugodtan ült a kocsin, a kinek szép formás fejét selymekendő burkolta egész az állig s a kinek az ujjain vakítóan fényes sárga gyűrűk csillogtak.

Ez lenne az ő leányuk? — ez?

Gyömbér Flóri megbökte Dömötört.

— Persze, hogy a Kalára!

Dömötör a kocsióra nézett. Nem ismert reá, nem idevalósi volt. De azért egyszeribe hozzá fért-között s megszorította a kezét.

Köszönöm a szíveségét barátom, hogy idáig hozta a leányomat. Talán bizony Sárkányba igyekezik?

— Ugyan, édes apám, szólt neheztelődve Klári, csak nem gondolja tán, hogy felkérz'edtem. Magam fogadtam a kocsi; gyalogosan csak nem jövök talán!

Istók odadörgölődött az apjához s félénken kérdezte:

— Igazán a Kalára az ott a kocsin? Dömötör gyöngéd mozdulattal fejbelegyintette a fiát.

— Te sem ismertél a nénédre, hékás? — no, nem csudalom!

Klári könnyed mozdulattal lelibben a kocsirol. Dömötör megemeltette a kalapját.

— Izé, hát a ruháidat is haza hoztad?

— A régi rongyokat kár lett volna! Van itt új elég. Nézze, édesapám! — s e szavaknál a saroglyában levő két természetes ladára mutatott, az mind az én ruhámmal van tele.

— Megszerezted magadat, jól szolgált a szerencse, hagyta helyben Dömötör. A felesége pedig megütözéssel 'szólt:

— A régi rongyokat? Hát a kis perkálszoknya, hát a kékfestett kötény, meg a virágos otthonka már mind rongygyá lett édes leányom?

Klári vállat vont.

— Kinöttem belőlük; meg hát városon nem is illó olyasmit viselni.

kapaszkodik a szalmaszálba, a melyet végzete feléje sodor, mert az ember a zúgó tengeren remélve, küzdve jár.

Pitlikovics úrnak és igen tisztelt soktagu családjának is meg volt az élet küzdelmei között a maguk világító tornya, meg volt az ő, a szalmaszálnál sokkal bizonyosabb mentődeszkájuk. Igen! egy szerény deszka csupán, de mégis mentődeszka, a melybe mindannyian a gyermekek drága szüleikkel együtt belekapaszkodtak, ez a deszka volt Pitlikovics úrnak hön szeretett nénje, Amália kisasszony, a ki Isten jószágából 65 rózsanyilást ért már s Pitlikovics úr szerény, de önzetlen véleménye szerint közel járt in-már ahhoz az időhöz, midőn a mennyek lakói gyarló lelkéhez igényt kezdenek támasztani.

En nem mondom, sőt azt hiszem, a rágalom csunya bűnébe esném, ha arra gondolnék, hogy akár Pitlikovics úr, akár tisztelt soktagu családjá bármikor is kívánták volna, hogy gazdag rokonuk Amália kisasszony fejezze be már földi pályafutását, nem! ezt nem, hanem azt mégis elhiszem, mert gyermekésem óta gyenge szívem van, hogy akár Pitlikovics úrnak, akár igen tisztelt nejének nem egyszer észbe jutott már a felebaráti szeretet kapcsán, hogy a menyország végtelen s minden földi jónál nagyobb örömeiből Amália kisasszony valahogyan ki ne maradjon s mivel a közmondás azt tartja, hogy a mit ma megtehetsz, ne halaszd holnapra s jobb ma egy veréb, mint holnap egy tuzok, azt hiszem mégis szívesen kívánták neki az üdvözültek boldogságát azok helyett a szekaturák helyett, a melyben Amália kisasszonyt némely gyöngédtelen rokonai részeltették.

Mert hiszen szép reményesség, sőt mondhatnám valóságos tüke volt az a tudat, hogy Amália kisasszony mód nélkül gazdag s ha elhagyja ezt az árnyék világát, vagyontól mégis csak valakire, legvalószínűbben azonban rokonaira fogja hagyni, de hát mindig baj az, hogy szegény embernek szegény a szerencséje is. Pitlikovics úrnak is volt a reményesség szerencséje mellett egy szerencsétlensége, az t. i., hogy Amália kisasszonynak több és Pitlikovics Aladár hatalmasabb rokonai voltak, a kik ugyan távolról sem voltak annyira ráutalva arra az örökségre, mint Pitlikovics ur, de itt is ismétlődött az a mondas, hogy a kutya sem a kis, hanem a nagy kő árnyékában szeret pihenni, vagyis a kis folyók is a nagy Duna felé törekszenek, így Amália kisasszony rokonai is, minél inkább dűskálkodtak a földi jökben, annál inkább igyekeztek azokat meg-növelni. Szerencsétlensége volt Pitlikovics úrnak az is, hogy ezek a szerető rokonok jobban tudtak kedveskedni Amália kisasszonynak, mint Aladár ur, a kiről, ámbár egész tisztelettel, de annyit mégis kénytelen valék megemlíteni, hogy alapjában nem volt egyéb, mint egy szegény ördög. Amália kisasszony dúsgazdag volt, de meg volt az a rossz tulajdonsága, hogy mennél több pénze volt, annál többet kívánt, a mit sokan zsugoriságnak szoktak nevezni, én azonban egész szeliden, csak okos gazdálkodási, takarékoskodási rendszernek bátorkodom nevezni.

A gazdag ügyvéd örömmel kezelte Amália kisasszonyt, a melyeket az adósaival állandóan vivott. Ha Amália kisasszony honoráriumról szólott, azt ő nagylelkűen elhárította magától, mert mint mondá: neki legnagyobb jutalma az leand, ha Amália kisasszony szeretettel, jó szívet egészen meghódíthatja. Ha épen mindenáron jól akar vele tenni, emlékezzék meg majd egyszer az ő szegény leánykájáról végredeletében. Jól számított, hiszen Amália kisasszony honoráriumképen ugyis csak egy-két rongyos bankót adott volna, míg halála után ha vagyonának háromnegyed részével megtisztelt, az untig elég lenne arra, hogy őt boldoggá tegye.

Az orvosnak állandóan a jó Amália egészsége képezte gondját. Egy gyenge meghülés hírére kész volt éjnek idején Amália kisasszony horgyléte iránt tudakozódni s rohanva rohant, hogy szolgálatkészségének mindennél nagyobb tanubizonyosságát szolgáltatassa. A honoráriumról természetesen ő sem akart tudni, hanem ha a drága nagynéni valamikor jó akarna lenni hozzá, nem venné tőle rossz néven, dús vagyonának inkább a zsirosabb, mint soványabb részleteit.

Hanem talán legbölcsebben a kereskedő-rokon cselekedett, a ki életetárával együtt mindent elkövetett, hogy Amália kisasszonyt jobbnál-jobb ebédekkel, édeségekkel, szóval a gyomor meghódítására vonatkozó összes fegyverekkel meggyőzze. A leg-édesebb, a legizesebb falatok, teszem azt: a püspök-falat. rendszeren Amália kisasszony asztalára kerültek,

a ki sok halandó embertársával együtt mint szokás mondas: imádtá azt. Déli gyümölcsök a téli időben, az első cseresznye, az első szőlőfűrt a kertből rendszeren Amália kisasszony sovány ajkait érintették. Ő meg végtelenül kegyes mosolylyal fogadta alattvalóinak hódolatát, a kik e szende mosolygásból mindenkor igyekeztek annyit megérteni, hogy most nem, de majd a végredeletnél ti lesztek azok a kik iránt hálám és gyöngéd szeretetem tetekben fog nyilvánulni.

Most már mondják meg önök, hogy mit tegyen egy ilyen szervezett hadsereggel szemben a mi igen tisztelt barátunk, történetünk hőse, Pitlikovics Aladár. Mit tegyen? Odát írjon neki, lefesse őt költeményeiben bájolnak, ifjunak, szeretetreméltónak, a teremtés gyöngyének (ez még talán leginkább illett volna rá) elmondja neki, hogy hobb vágya nincs, nem volt, sőt nem is lesz, mint hogy őt a Fölséges minél tovább áltesse; vagy talán elhozza hozzá szép számmal összegyűlekezett gyermekeit, a kik mint az orgonásipok az érzelmeknek minden skáláján játszanak, betanítasson velük egy üdvözítő éneket, és aztán Amália kisasszony nevenapján (mert 20 éven túl úgy sincs születésnapjuk a hölgyeknek) elénekeltesse, hiszen az utolsó akkord után úgy is azt mondaná valamelyik, hogy: éhes vagyok.

Kéni nem akart, sőt szegyenelt, de meg arra is gondolt, hogy a néni ha akarna adni, ugy is adott volna már, hiszen egy frics, a ki annyira rászorulna, mint ő, a kinek 30 ft. havi gázsijához a jó Isten ráadásaképpen egy jó feleséget, feltuccat egészséges gyermeket és kitűnő költői tehetséget adott, a melyből azonban enni nem lehet.

Ilyenfomán morfondírozott Pitlikovics ur, midőn egy szép napon valaki, nénye cselédje ront be hozzája és hirtelen odasugja neki, hogy Amália kisasszony hirtelen rosszul lett s azt hiszik, hogy elérkezett az óra, a melyben földi vándorlásának vége szakadt.

Pitlikovics ur nem is ment, hanem röpült, valami ki-mondhatatlan érzés vett erőt a szívében s folyton a Klapka induló tüzes dalmala zizegett az ajkai körül.

Amália kisasszony egy karosszékben ült, orrán a pápaszem, térdein egy imádságos könyv, a melyből a haldoklók imáit rebegte.

— Igen, kedves Aladár mondá — érzem, hogy nemskóra meghalok, a mennyei völégény vár már reám.

Pitlikovics ur nem értette meg e hirtelen elutazási szándék mivoltát s miközben azon tündődött, hogy kit vigasztaljon inkább, önmagát, a ki családott, vagy a nénit, a ki — szerény nézete szerint — még elég messze áll az öreg kaszás fegyverétől, mondóm e körül lötöttak-futottak gondolatai, midőn izgatott kopogtatás hallatszott az ajtón s nagy szuszogással csörtetett be az orvos, a ki az emberi nem másvilágra való expedíciása körül rendszeren magának óhajtottá föntartani az elsőbbségi jogot.

Nagyot nézett, mikor Aladár urat, a sajnálkozó örökséjelöltet szeretett nénikéje oldalánál megpillantotta, de a csodálkozás mértéke akkor billent tulajdonképen fel, a mikor mintegy a földből látja kifésleni az ügyvédnek hatását, majd pedig a kereskedőnek hordóforma alakját.

Mind a négyen egymást nézték először, aztán pedig szeretett nénikéjük ráncos ajkaira esett tekintetük. Amália kisasszony sárga szemei pedig hol egyiket, hol pedig a másikat vizsgálgatták a fekete keretű pápaszem üvege mögöl.

Kinos csend állott be, míg végre az ügyvéd a helyzet magaslátára emelkedve, hangjának bizonyos fájdalmas reszketést kölcsönözve, úgy, mint a hogyan az esküdtek előtt szokta kötnivaló védekezésnek jó tulajdonait dicsérni, elérzékenyülve szólni kezdett:

Végtelen fájdalommal értesültem, drága néném, hogy egészségi állapotában oly kedvezőtlen fordulat állott be. Egész valóban megrendülve hagytam ott összes elintézendő ügyeimet, hogy szívem leg-néylebb részvétét nyilvánítsam a magam és övéim nevében.

— En a szőlőből rohantam haza — vágott szavába a kereskedő, a mi mégis látszott arca pirosló rózsáin — nem tudtam volna elviselni a gondolatot, hogy ily szomorú pillanatban jó néném halálos ágyánál ne álljak.

— A halálos ágyamúai? kérdé a néni megütöközve.

— Ah ne beszéljetek így, — dörrent bele az orvos, a ki egy csapásra a rokonokat is le akarta győzni, meg a néni jóindulatát is a maga részére akarta hódítani. A mi jó nénéknem nem szabad, nem lehet még meghalni. A mig az orvosi

tudomány eszközt ad kezem közé, a mig szívemben egy csepp vér mozog, nem, nem engedhetem, hogy szeretett rokonuk drága egészségét baj érhesse. Hiszen eddig is én voltam az, a ki mindent elkövettem, hogy életét minél hosszabbra nyujtsam.

— Te? már mint te? — nézett rá az ügyvéd szemüvege mögül, a ki aggodalomba esett már, hogy a néni rokonszenve utóbb is az orvos felé fordul. — En azt hiszem, ha rajta állana, régesrég megrövidítetté volna azt az életet, a melynek kellemessé és boldoggá tevésére szerény magam eddig mindent elkövettem.

Te! te követél el valamit a javára? A magad hasznára igen, de tanuim vannak, a kik hallották nyilatkozataidat, hogy amikor a néni javára árvereztetél, azt mondtad, hogy: előbb-utóbb ugyis az enyém lesz.

— Igen, igen, — kontráztott a kereskedő — ezt én is hallottam, még pedig a tulajdon füleimmel.

— Te beszélsz? a ki a halotti bucsuzatót is megrendelted már a kántornál.

— Hisz te épen most jöttél ki a temetkezési társulat irodájából.

Látál-e nyájas olvasóm nyári zivatart. Mikor tikkasztó hőség után a kék ég alján innen és onnan fekete, haragos felhők gomolyognak, mint megvadult bika rohannak egymásfelé. A nap sugari megrettenve bujnak az árnyékba, összeszűrtettség terjeszti ki fekete leplet. Már-már összecsapnak, homlokaikon tüzkigyók villognak, dörgés, vad moraj reszketeti meg az ablakokat, aztán ádáz dulakodás támad közöttük, egymásba gomolyognak, szárnyuk alól pusztulás és könnyek hullanak.

Bocsásd meg nekem e talán silány hasonlatot, de ehhez voltam kénytelen mérni Amália kisasszony örökséinek viselkedését. Szemeik szikrákat hánytak, homlokaikon kidagadtak az erek, öklük összeszorult, cikáztak a vádak, az árulkodások, a gyanúsítások, már-már a botokhoz folymodtak, midőn Amália kisasszony meglefektetve a meghalás gondolatáról, sovány kezeit kinyitotta s nem épal a legszelidebben, sőt neméhez, gyengédségéhez képest bámulatos erélyt fejtve ki, mindahármát kiutasította aggszúzi hajlékának szentélyéből. Még a lépcsőn, sőt az utcán is hangzottak a megtisztelő jelzők — Te embertyzó! — Te méregkeverő! — Te csap! stb, stb.

Ez azonban már nem hallotta Amália kisasszony. Midőn szerencsésen megszabadult az örökséget hajhászóktól, illendőnek látta a diványra hanyatlani és a helyzet komolyságához mérten elájulni.

Pitlikovics ur kimaradt az előbbi jelenetből s most neki jutott a kedves feladat, hogy szegény nénjét vízzel ecettel ismét visszaadja az életnek.

Őt térdelt mellette s kezeit összekulcsolva várta azt a boldog pillanatot, mikor a drága néni ismét kinyitja szemeit.

Szerencsésen megtörtént ez is, de utána a néni jónak látta érzelmeinek sürü könnyhullatással is kifejezést adni. Akkor meg jól esett neki, hogy van mellette valaki, a ki ámbár rokon, de szerényességében mégsem mutatta soha, hogy egydűla pénz az, a mely képmutató szavakat ad ajkaira. Vállára hajtotta fejét s keserű könnyek közt, keserű szavakban adott kifejezést a szegény, elhagyott aggszú fájdalomnak, a kit legtöbben csak érdekből tisztelnek.

Pitlikovics ur őszintén, igaz lélekkel sajnálta az ő szegény nénjét. Ideális lelke megundorodott azdag rokonainak kapzsiságtól. Hiszen ő nem mondja, hogy nem kíván részesülni az örökségben, de hát ezt nem magáért, hanem övéiért azért a hat apró Pitlikovicsért óhajtottá, a kik mint az orgonásipok állottak egymás mellett s oly szerelhető őszinteséggel fejezték ki, hogy a gyomroskájuk ismét türes, hogy ezt akárki sem veheti neki rossz néven. És ha a golya ismét beszáll a kényenre és ismét lebecsüjt egy apró Pitlikovics kisasszonyt, vagy ifiurat, ki csukhatná be előtte az ajtót, mikor a többi is oly kedves és megennivaló, akár egy harapás piros alma.

— Jó szív kell nekem, egy őszinte meleg szív, — mondotta Amália kisasszony — most érzem és látom, hogy mennyit vétettem ellenetek, a kik szegények vagytok, rólatok meglefektettem és ezeknek a hiénáknak ajándékoztam szeretetemet, most aztán látnom kell, hogy kigyókat melengettem a keblemen. Nem nem várnok egy napot sem. Már holnap ide fogtok költözni hozzám. Hadd lássak mosolygó arcokat, hadd hallok nevető gyermekhangokat. Elég nagy a házam, elértétek, ha még feltuccat Pitlikovicssal fogja megajándékozni a jó Isten szegény hazánkat.

Ugy is lett.

Bilkei Ferencz.